

De vlugschriften, somtijds ook, en dan in kwaden zin pamfletten of schotschriften genoemd, maakten tot op zekere hoogte de dagelijksche lectuur uit van onze voorouders die òf nog geene dagbladen hadden, òf wel, in hunne loopmaren en nouvelles hoofdzakelijk slechts nieuwstijdingen uit den vreemde konden lezen. Uit weinige bladzijden bestaande, hadden zij somtijds slechts een kortstondig bestaan en zeer groot is voorzeker het aantal dezer boekjes dat spoorloos verdwenen is; toch zijn er vaak verzamelaars geweest die, door het bijeenbrengen, en vooral bijeenbinden van die blaadjes, het voortbestaan van de meesten er van hebben verzekerd tot op onzen tijd.

FRED. MULLER, de geleerde boekverkooper te Amsterdam, die wel in de eerste plaats handelaar was, maar ook gaarne zijne verzamelingen voor de wetenschap van anderen dienstbaar maakte, — is de eerste geweest die niet alleen het groote belang besepte van de nadere kennisneming der vlugschriftlitteratuur, maar ook hand aan het werk sloeg om die kennis meer en meer te verbreiden. Achtereenvolgens zijn nu de verzamelingen van MULLER, MEULMAN, het Remonstrantsche kerkgenootschap, de Thysiana beschreven en die beschrijvingen uitgegeven.

Thans komt de Koninklijke Bibliotheek der Nederlanden haar aandeel brengen tot de kennis van den rijken schat van geschiedkundige bijzonderheden die bewaard worden in de vlugschriften, waarin de gebeurtenissen van den dag meestal van meer dan éene zijde worden toegelicht. De Haagsche Rijksboekerij is zeer rijk in dit opzicht; zij bezit, behalve de Bibliotheca Duncaniana, een drietal collecties van vlugschriften, achtereenvolgens aangekocht (daaronder die welke, ten gevolge van de ramp van Leiden, in 1807, van Mr. J. ROMSWINCKEL, met zijne boekerij, werd overgenomen).

De genoemde Bibliotheca, naar haren vroegeren bezitter, Mr. JOAN DUNCAN, de Duncaniana genaamd, heeft steeds sedert haar ontstaan (omstreeks 1750) de aandacht getrokken en er is later een register, in vier folianten, gemaakt van de omstreeks 20,000 boekjes die er in vervat zijn. Na den dood van DUNCAN kwam deze rijke verzameling aan het Huis van Oranje en met de door Prins WILLEM V in 1795 achtergelaten boekerij ging zij in de Nationale, later Koninklijke, Bibliotheek over.

De wenschelijkheid dat ook van deze collecties eene beredeneerde beschrijving in het licht werd gegeven, is lang gevoeld en alleen gebrek aan werkkraft was oorzaak dat daarmede niet vroeger een aanvang werd gemaakt. Eindelijk heeft een der hier tijdelijk aangestelde ambtenaren, Dr. W. P. C. KNUTTEL, zich tot dezen veel omvattenden arbeid aangepast. Hij heeft zich daartoe voorbereid door eene ernstige studie van hetgeen binnen- en buitenslands op dit gebied gedaan is, en toen hij daarna zijne taak aanvaardde heeft hij die met ijver voortgezet zoo vaak de werkzaamheden aan den nieuwen algemeenen Catalogus hem dit toelieten.

Nu hij de eerste afdeeling, van 1487 tot 1648 loopend, voltooid heeft, verschijnt deze met machtiging van den Minister van Binnenlandsche Zaken en gedrukt ter Algemeene Landsdrukkerij.

De Bibliothecaris der Koninklijke Bibliotheek,

Dr. M. F. A. G. CAMPBELL.